

Cenaze Namazı

Kaynak: Tam İlmihâl Se'âdet-i Ebediyye

Bir mü'minin vefât etdiğini haber alan erkeklere, erkek yoksa, kadınlara cenâze nemâzı kılmak, gasl, techiz ve defn farz-ı kifâyedir. Ehemmiyyet vermeyen, kâfir olur. Cenâze nemâzını bir kadının yalnız kılmaması ve çok kadının cemâ'at ile kılmaları mekrûh olmaz. Nemâzın kabûl olması için, altı şart lâzımdır:

1 — Meyyit müslimân olmalıdır.

2 — Yıkanmış olmalıdır. Yıkanmadan gömülen, üzerine toprak atılmamış ise, çıkarılıp yıkanır, sonra nemâzı kılınır. Cenâzenin ve imâmın bulunduğu yerin temiz olması lâzımdır. Cemâ'atinki şart değildir. Çünkü, yalnız imâmın kılması ile, farz yapılmış olur. Elbise, ayakkabı ve basılan yer necs ise nemâz sahîh olmaz. (Tahtâvî) "rahmetullahi teâlâ aleyh" (İmdâd) hâşiyesinde diyor ki, (Meyyit temiz tabut içinde ise ve üst yüzü temiz olan ayakkabı çıkarılıp, üzerine basılırsa, yerin necs olması zarar vermez). Kadının, câriyenin imâm olması ile, farz yapılmış olur. Çünkü, kadına uyan erkeklerin nemâzı kabûl olmaz ise de, kadının cenâze nemâzı kabûl olur ve bir kişinin kılması ile farz yerine gelmiş olur. Çocuğun, cenâze yıkaması câiz ise de, nemâzını kıldırması câiz değildir.

3 — Cenâzenin veyâ bedeninin yarısı ile başının veyâ başsız yarıdan fazla beden, imâmın önünde bulunması lâzımdır.

4 — Cenâze, yerde veyâ yere yakın, ellerle tutulmuş veyâ taşa konmuş olmalıdır. Başka bir yerde bulunan veyâ hayvan üstünde veyâ el ile yüksekde tutulan cenâzenin nemâzı kabûl olmaz. Cenâzenin başı, imâmın sağına, ayağı soluna gelecektir. Tersine koymak günâhıdır.

5 — Cenâze, imâmın önünde hâzır olmalıdır.

6 — Cenâzenin ve imâmın avreti örtülü olmalıdır.

Cenâze nemâzının farzı ikidir:

1 — Dört kerre tekbîr getirmektir.

2 — Ayakda kılmaktır. Özrsüz, oturarak veyâ hayvan üstünde kılmak câiz değildir. Yağmurdan, çamurdan dolayı hayvandan inemezse câiz olur.

Cenâze nemâzının sünneti üçdür:

1 — Sübhâneke okumak.

2 — Salevât okumaktır. Çünkü, düâdan önce salevât okumak, düânın sünnetidir.

3 — Kendine ve meyyite ve bütün müslimânlara afv ve magfired için bildirilmiş olan düâlardan bildiğini okumak.

Dört müslimânın nemâzı kılınmaz:

1 — Bâgî, ya'nî âsîlerin, ya'nî haksız olarak halîfeye ısyân edenler, döğüşürken öldürülünce, nemâzı kılınmaz. Bunları yıkamak da lâzım değildir.

2 — Müslimânların yolunu kesen hırsızlar, döğüşürken öldürülünce, yıkanmaz ve nemâzları kılınmaz. Bâgîler ve yol kesenler, kaçarak sonradan (Had) ve (Kısâs) cezâları ile ölürlerse, yıkanır ve nemâzları kılınır.

3 — Zulm ile meşhûr olan kabîleler, döğüşürken ölünce, nemâzı kılınmaz.

4 — Silâh ile ev basan kimse, o zemân öldürülürse, nemâzı kılınmaz.

İntihâr eden, ya'nî kendini öldüren kimse, hemen ölse bile, yıkanır ve nemâzı kılınır. İntihâr etmenin, başkasını öldürmekden dahâ büyük günâh olduğu (Hindiyye)de yazılıdır.

Anasını, babasını öldüren kimse, kısâs ile öldürülünce, nemâzı kılınmaz.

Cenâze nemâzının dört tekbîrinden herbiri, bir rek'at gibidir. Dört tekbîrin yalnız birincisinde eller kulaklara kaldırılır.

İndirilince, göbek altına bağlanır. Sonraki üç tekbîrde eller kaldırılmaz. İki el bağlanınca (Sübhâneke) okunur ve okunurken (Ve celle senâüke) de denir. Fâtiha okunmaz. İkinci tekbîrden sonra, teşehhüdde otururken okunan salevât okunur. Üçüncü tekbîrden sonra, cenâze düâsı okunur. Dördüncü tekbîrden sonra, hemen sağa ve sonra sola selâm verilir. [Ellerin ne zemân indirileceğini, kitâblarda bulamadık. (Dürer) ve (Halebî-yi sagîr) hâşiyelerinde, (Ayakda, okurken eller bağlanır. Okumak yoksa, eller indirilir.

Evvelâ eller indirilir. Sonra iki tarafa selâm verilir) diyor. Büyüklerimizin, sağa selâm verirken, sağ ellerini, sola selâm verirken, sol ellerini salıverdiklerini gördük. Selâm vermeden evvel, iki elin birlikde indirileceği de anlaşılmaktadır.] Selâm verirken, cenâzeye ve cemâ'ate niyyet edilir. İmâm yalnız dört tekbîri ve iki omuza selâmı, yüksek sesle söyler, başkalarını içinden okur. [Cenâze düâsı yerine, Rabbenâ âti-nâ..., veyâ yalnız Allahüm-magfir leh demek veyâhud düâ niyyeti ile besmelesiz Fâtiha-i şerîfe okumak da olur. Düâ okumak, meyyitin afvına sebep olur. Peygamberlerin ve çocukların derecelerinin yükselmesine sebep olur. Kırk yâhud yüz kişi üç saf olarak kılsa, meyyitin afvına sebep olur. Gömmeden önce kılınır.] Son safda kılmak dahâ sevâbdır.

İmâm dördüncü tekbîrde selâm vermeyip beşinci tekbîri söylese, cemâ'at söylemez. Sessizce bekleyip, imâmla birlikde selâm verirler.

İmâm, cenâzenin göğsü hizâsında durur. Nemâza geç yetişen hemen durmaz. Bekleyip, imâm herhangi bir tekbîri getirirken, berâber tekbîr getirip nemâza başlar. Bu tekbîre (İftitâh tekbîri) olarak niyyet eder. İmâm selâm verdikten sonra, kaçırdığı tekbîrleri birbiri arkasından söyleyip, birşey okumadan selâm verir. Dördüncü tekbîre yetişemiyen, nemâzı kaçırmış olur.

Birkaç cenâze birlikde ise, herbirinin nemâzını ayrı kılmak efdaldır. Hepsini için bir nemâz kılması da câizdir. Bunun için, birinin başı ötekinin ayağına gelmek üzere sıralanır. İmâm, derecesi yüksek olanın önünde durarak kılar. Cenâzelerin bir kısmı imâmın sağında, bir kısmı da imâmın solunda bulunur. Yâhud, hepsini imâmın önünde olarak yan yana koyup, imâm hepsinin göğsü hizâsında durur. Önce erkekler, sonra oğlan, sonra kadın, en sonra kız cenâzesi konur. [Bunlar için niyyet ederken, erkek veyâ kadın olduklarını söylemek şart değildir.]

Cenâze nemâzını, devlet reîsi kıldırır. O yoksa, hükûmet reîsi, o yoksa vâlî, sonra hâkim, sonra kaymakam, sonra bunun vekîli, sonra hâkim vekîli, sonra mahalle imâmı kıldırır. Meyyitin velîsi sâlih ise, imâm yerine, velî kıldırır. Velî, erkek olur. Kadın olmaz. Çocuk da olamaz. Velî, kan ile olan yakınlarıdır. Zevc de velî olmaz. Ancak başka velîsi hâzır bulunmaz ise, zevc de, imâm olabilir. Küçük çocuğun nikâhını kıydırmağa, evlendirmeğe hakkı olanlar, velîdir. Baba, oğuldan önce velîdir, ya'nî sâhibidir, koruyucusudur. Oğul, kardeş, amca, dayı ve nihâyet zevci de yoksa,

komşuları imâm olur. Velîler, herhangi bir yabancıyı vekîl edebilir. İznsiz imâm olurlarsa, velî tekrâr kıldırabilir.

Nemâzı kılınmadan veyâ yıkanmamış olarak nemâzı kılınan, gömülüp toprak örtülmüş ise, kokduğu zan edilmedikce, kabri üstünde nemâzı kılınır. Kokmağa başlama zemânı, toprağın cinsine, mevsimine, sıcaklığa, soğukluğa, za'îf, şişman olmasına göre değişir. Üç gün ile bir ay arasında değişir.

[Kırkıncı gün burnu düşmesi, elliüçüncü gecesini çürümeğe başlaması ve bu gecelerde mevlid okutmalı gibi sözler doğru değildir. Ahmed isminde bir türbedârın rü'yâda gördüm diye söylediği şeylerdir. Meyyite yapılan her hizmet ibâdetdir. İbâdetler, yalnız âyet-i kerîme, hadîs-i şerîfler ve müctehidlerin sözü ile belli olur. Şunun, bunun emri ile, rü'yâ ile ibâdetler değiştirilemez. İbâdetleri değiştirmek, bozmak istiyenler kâfir olur. Ölülere Kur'ân-ı kerîm okumak, sadaka vermek, düâ etmek gibi yardımları yapmak için, elliüçüncü gecesini beklememeli, birinci günü yaparak, imdâdına bir ân önce yetişmelidir.

Bu yardımları, yedinci, kırkıncı, elliüçüncü gecelere bırakmak, boğulmak üzere olan birine, biraz bekle yardıma birkaç gün sonra geleceğim demeğe benzer. Muhammed Ma'sûm hazretleri (Mektûbât)ının birinci cildi, onbirinci mektûbunda buyuruyor ki, (Âdet olarak, riyâ, gösteriş olarak değil de, Allah rızâsı için, fakîrlere yemek, sadaka verip, sevâblarını meyyitin rûhuna göndermek, iyi olur ve büyük ibâdet olur. Fekat, bunun belli gün veyâ gecede yapılması için güvenilir bir haber yoktur. Ya'nî aslı yoktur). İstanbul gazetelerinde, hıristiyan ölülerine, kırkıncı günlerinde mezârlıklarında âyîn yapılacağını, tanıdıklarını oraya çağırıldıklarını çok okudum. Onlara sordum. Kırkıncı gün ölüye yardım yapmak âdetimizdir dediler. Ölüler için sadaka, mevlid gibi hayrâtın belli günlerde yapılmasının müslimânlara hıristiyanlardan sirâyet etmiş olduğu anlaşılmaktadır.]

Meyyiti câmi' içine koyup nemâzını kılmak Hanefî ve Mâlikî mezheplerinde harâmıdır. Cenâze dışarda, cemâ'atin bir kısmı câmi'de olursa, mekrûh olmaz diyenler varsa da, böyle de kılmak harâm olur. Cemâ'at de dışarda kılmalıdır. Çünkü, câmi'ler beş vakt nemâz kılmak için ve buna bağlı olan sünnet ve nâfile [ve kazâ] nemâzları kılmak için ve okumak, va'z, ders için yapılmıştır. Yağmur, fırtına ve hastalık gibi özrlere, cenâze nemâzı câmi'de kılınabilir. Fekat, cenâze câmi'e sokulamaz.

Doğduktan sonra hemen ölen çocuk yıkanır ve nemâzı kılınır ve vâris olur ve mîrâsı kalır ve ismi konur. Cânsiz doğan çocuk, dört aylık değil ise, yıkanmaz ve nemâzı kılınmaz. Dört aylık olmuş ise, yıkanıp bir kefene sarılıp gömülür, nemâzı yine kılınmaz. Anası, babası ile birlikde esîr alınan çocuk ve esîr alınan büyük deli de ölünce böyle yapılır. Bunlar Cehenneme girmez ise de, dünyâda kâfir mu'âmelesi yapılır. Anasız ve babasız esîr alınan çocuk veyâ anası, babası ile alınıp da ana, babasından biri islâma gelen veyâ akllı, ya'nî yedi yaşında olarak kendi îmâna gelen çocuk ölünce, nemâzı kılınır. Bir kâfirin îmâna gelmesi için, Kelime-i şehâdeti temâm söylemesi ve îmânın altı şartını [ya'nî Âmentü...yü] işitince inanması lâzımdır.

Câhillere, îmânın, islâmın şartını sormamalı, ona, bunları sayıp, söyleyip, bunlara inandın mı? demelidir. Evet inandım deyince müslimân olduğu anlaşılır. Câhile îmân ve islâm sorulduğu vakt, cevâb vermezse, zararı olmaz. Çünkü, bunun cevâbını, belli, müntezam kelimeleri söylemek sanarak, bilmiyorum derler. Ya'nî îmânı bilmiyorum değil de, îmânın nasıl söyleneceğini bilmiyorum derler. Müslimânın, kâfiri yıkaması, kefenlemesi ve gömmesi vâcib değildir. Kâfirlere verilir. Kâfirler yoksa, kirli çamaşır yıkar gibi yıkayıp bir beze sararak kâfir mezârlığına gömmek câiz olur. Mürted ölüsü ise, yıkanmaz, kefenlenmez, hangi dîne geçdi ise, onlara da verilmeyip, köpek ölüsü gibi, bir çukura bırakılır. Kâfirlerin ve müslimânın, hiç kimsenin ölüsü yakılmaz. Külü saklanmaz. Kâfir ölüsünün bile kemiğini kırmak, kesmek câiz değildir.

Müslimânın, kâfir olan akrabâsı tarafından yıkanması câiz değildir.

Birinci kısım altmışıncı maddede, üç vaktde nemâz kılmak câiz olmadığı bildirilmişdi. Bu vaktlerden önce hâzırlanmış olan cenâzenin nemâzını, bu vaktlere geciktirmek câiz değildir. (Merâkıl-felâh)da diyor ki, (Bu vaktlerde cenâze defn etmek mekrûh değildir, câizdir). Günün her vaktinde cenâze nemâzı kılmak câizdir. Beş vakt nemâzdan sonraya bırakmak şart değildir.

Cenâze nemâzı bir kerre kılınır. Bir kadın kıldıktan sonra bile, tekrâr kılınırsa, nâfile olur. Cenâze nemâzını nâfile olarak kılmak mekrûhdur.

Cenâze nemâzı ve gasli ve techîzi, tekfîni, defni, farz-ı kifâye, bayram nemâzı ise vâcib ise de, cemâ'ate geç gelenlerin bunu bayram nemâzı sanarak şaşırılmaları için önce bayram nemâzı kılınır. Hâzır olan cenâzenin nemâzı, bayramın hutbesinden ve akşamın, Cum'anın, yatsının

ve öğlenin son sünnetlerinden önce kılınacağı, Bayram nemâzları anlatılırken bildirilmektedir.

Fekat (Hilye) ve (Bahr) kitâblarının sâhibleri “rahmetullahi teâlâ aleyhimâ” da, önce son sünnetlerin farz ile birlikte kılınmaları lâzımdır diyor. Techîz, tekfîn ve nemâzı çabuk yapmak mendûbdur.

[Görülüyor ki, cenâze nemâzı, sünnetlerden önce veyâ sonra kılınır denilmiştir. Fekat, cenâze nemâzı için sünnetin terk edileceğini hiçbir âlim bildirmemiştir. Bunun için, cenâze nemâzı kılınacağı zemân, câmi’lerde tesbîhleri terk etmemelidir. Cenâze nemâzını acele kılmak vâcib olduğu için tesbîhleri terk ediyoruz diyenler yanılıyorlar. Cenâze nemâzını acele kılmak vâcib değildir, müstehabdır. Cenâze nemâzını, cemâ’at çok olsun diyerek bekletmek mekrûh olduğu hâlde, cemâ’at çok olmak için, cenâzeyi sâatlerce bekletip, sonra acele etmek vâcib diyerek, Âyet-el-kürsîyi ve nemâz tesbîhlerini terk etmek pek yanlıştır. Bu yanlıştır âdeti ortadan kaldırarak, cenâze olunca da Âyet-el-kürsîyi ve tesbîhleri okuyan müezzin efendilere müjdeler olsun. Birinci kısım, 64. cü madde sonundaki düâ bahsine bakınız!].

Cenâze nemâzı kılındıktan sonra tabutun yanında düâ etmek câiz değildir. (Zübde-tül-makâmât)da diyor ki, (İmâm-ı Rabbânî “kaddesallahü teâlâ sirrehül’azîz” hazretlerinin cenâze nemâzı kılındıktan sonra, durup düâ yapılmadı. Hemen mezârlığa götürüldü. Cenâze nemâzından sonra, ayakda düâ etmenin mekrûh olduğu, fıkıh kitâblarında yazılıdır. Ba’zı imâmlar yapıyorlar ise de, sünnete uygun değildir.) [Câiz olmadığı (Bezzâziyye) fetvâsında da yazılıdır.]

Kaynak: www.dinimizislam.com

Sual: Cenaze namazı kılmak farz mıdır?

CEVAP

Farzı kifayedir. Birkaç kişi namazı kılsa diğerlerinden bu farz sakit olur [düşer]. Yani bir müminin vefat ettiğini haber alan erkeklere, erkek yoksa, kadınlara cenaze namazı kılmak, gâsl, techiz ve defn farzı kifayedir.

Sual: Cenaze için namaz olur mu?

CEVAP

Cenaze namazı, Allah için namaz ve ölen kimse için duadır.

Cenaze namazının kabul olması için

Sual: Cenaze namazının kabul olması için dinimizin bildirdiği belli şartlar var mıdır, varsa nelerdir?

Cevap: Bir müminin vefat ettiğini haber alan erkeklere, erkek yoksa, kadınlara cenaze namazı kılmak, gasl, techiz ve defin farz-ı kifayedir. Ehemmiyet vermeyen, kafir olur. Cenaze namazının kabul olması için, altı şart lazımdır:

1- Meyyit Müslüman olmalıdır.

2- Meyyit yıkanmış olmalıdır. Yıkanmadan gömülen, üzerine toprak atılmamış ise, çıkarılıp yıkanır, sonra namazı kılınır.

3- Cenazenin veya bedeninin yarısı ile başının veya başsız yarıdan fazla beden, imamın önünde bulunması lazımdır.

4- Cenaze, yerde veya yere yakın, ellerle tutulmuş veya taşla konmuş olmalıdır. Başka bir yerde bulunan veya hayvan üstünde veya el ile yüksekte tutulan cenazenin namazı kabul olmaz. Cenazenin başı, imamın sağına, ayağı soluna gelecektir. Tersine koymak günahdır.

5- Cenaze, imamın önünde hazır olmalıdır.

6- Cenazenin ve imamın avret yeri örtülü olmalıdır.

Sual: Cenaze namazı nasıl kılınır?

CEVAP

Maddeler hâlinde bildirelim:

1- Önce, (Allah için namaza, meyyit [ölü] için duaya, uydum hazır olan imama) diye niyet edilir.

2- İlk tekbir alınır, yani Allahü ekber denir, iki el bağlanır, Sübhaneke okunur. Sübhaneke okurken (Ve celle senâüke) de ilave edilir. Fatiha okunmaz.

3- İkinci tekbirden sonra, teşehhüdde okunan Salli Bârikler okunur.

4- Üçüncü tekbirden sonra, [cenaze duası](#) okunur. Cenaze duasını bilmeyen, Rabbena âtina duasını okur veya yalnız (Allahümmağfirleh) der yahut dua niyetiyle besmelesiz Fatiha okur.

5- Dördüncü tekbirden sonra, hemen sağa ve sonra sola selam verilir. Selam verirken, cenazeye ve cemaate niyet edilir. Sağa selam verirken sağ el indirilir, sola selam verirken sol el indirilir. Yahut okuma bitince iki el birden indirilse de olur.

6- Namaza geç yetişen, imam herhangi bir tekbiri getirirken, beraber tekbir getirip namaza başlar. Bu tekbire iftitah tekbiri olarak niyet eder. İmam selam verdikten sonra, kaçırdığı tekbirleri birbiri arkasından söyleyip, bir şey okumadan selam verir. Dördüncü tekbire de yetişemeyen, namazı kaçırmış olur.

7- Cenaze namazının dört tekbirinden her biri, bir rekât gibidir. Dört tekbirin yalnız birincisinde eller kulaklara kaldırılır. İndirilince, göbek altına bağlanır. Sonraki üç tekbirde eller kaldırılmaz.

Cenazeye kalkmak

Sual: Cenazeyi görenin saygı duruşuna kalkması caiz midir?

CEVAP

Caiz değildir. Musallada cenaze namazı için bekleyenler, cenaze yere konmadan önce ayağa kalkmazlar. **Surret-ül-fetava** kitabında, (Musallada oturanlar, cenaze gelince ayağa kalkmamalıdır) denmektedir.

Merak-ıl-felah ve **Dürr-ül-Muhtar**'da, cenazeyi görenin, saygı duruşu olarak ayağa kalkmasının caiz olmadığı yazılıdır.

Resulullah efendimizin cenaze görünce kalktığı, geçtikten sonra oturduğu ve (Siz de böyle yapın!) diye emrettiği bildirildiyse de, bu emir nesh edildi, yani bir zaman sonra bu emrini değiştirdi. (**Halebî, Seadet-i Ebediyye**)

Sual: Cenazeye toprak atanların, elindeki küreği başkasına vermeyip yere atması doğru mudur?

CEVAP

Yanıştır. Başkasına verince, melekler, şaşırıp yanlışlıkla sevabı o kürekle son toprak atana yazar diyorlar. Bu çok yanlıştır. Hâşâ, melekler şaşırmaz, yanlış iş yapmaz. Hiç kimsenin sevabını başkasına yazmaz. Küreği yere atmayıp başkasına vermek daha uygundur.

Sual: Mezar başında ayakta durmak uygun mudur?

CEVAP

Cenazeyi kabir başına koyunca, iş yapmayanlar oturmalı veya çömelmeli, gayrı müslimler gibi ayakta durmamalıdır.

Sual: Cenaze defnedilirken neler okumalıdır?

CEVAP

Cenaze defnedilirken, **Kadir, Kâfirun, Nasr, İhlas, Felak, Nas** ve **Fatiha** surelerini okumak, ölü için dua ve istigfar etmek müstehaptır. Bekara suresinin başını ve sonunu okumak da müstehaptır.

Sual: Cenaze götürülürken yüksek sesle tekbir getirilebilir mi?

CEVAP

Cenaze götürülürken, yüksek sesle tekbir, tehlil, ilahiler okumak bid'at ve günahdır. (**Halebi, Merakıl-felah, Tahtavi haşiyesi, Nimet-i İslam, Şir'a şerhi**)

Sual: Ölü için matem tutmak, siyah elbise giymek, siyah perde ve rozet, işaret asmak, matem işaretleri, resmini taşımak caiz midir?

CEVAP

Caiz değildir. (**Hazânet-ür-rivâyât**)

Sual: Cenaze defnedildikten sonra, mezarlıkta bulunanların, cenaze sahiplerine taziyede bulunmaları bid'at midir?

CEVAP

Bid'at değildir.

Sual: Cenaze sahibine rast gelince taziye etmek, yani başsağlığı dilemek sabır tavsiye etmek müstehap mıdır?

CEVAP

Evet müstehaptır.

Sual: Taziye için neler söylemelidir?

CEVAP

Taziye için, (Allahü teâlâ güzel sabretmeni nasip etsin, rahmetlinin günahlarını affetsin) gibi bir şey söylenir.

Sual: Ölü için kaç güne kadar taziye etmek uygun olur?

CEVAP

Üç günden sonra taziye yapmak mekruhtur. Ancak uzakta olanlar ve yakın olup da, geç haber alanlar için mekruh olmaz.

Sual: Peygamber efendimiz, bir borçlunun cenaze namazını kılmak istememiş, bir başkası borcu üzerine alınca kılmıştır. Borçlu ölenin cenaze namazı kılınmaz mı?

CEVAP

Kılınır. Peygamber efendimiz kul borcu ile ölmemenin önemini göstermek için bildirdiğiniz harekette bulunmuştur.

Sual: Hangi Müslümanın cenaze namazı kılınmaz?

CEVAP

Şu dört kişinin cenaze namazı kılınmaz: **1-** Bâğinin yani haksız olarak halifeye isyan edenler, dövüşürken öldürülürse, **2-** Müslümanların yolunu kesen hırsızlar, dövüşürken öldürülürse, **3-** Zulüm ile meşhur olan kabileler, dövüşürken ölürse, **4-** Silahla ev basan kimse, o zaman öldürülürse, cenaze namazı kılınmaz.

Sual: Kadınların cenaze namazı kılması caiz midir?

CEVAP

Caiz değildir, mekruhtur. Bu hususta Diyanet İşleri Başkanlığı yayınlarından Sahih-i Buhari muhtasarı, Tecrid-i sarîh tercümesi isimli kitabın üçüncü cilt, 361. sayfasında özetle deniyor ki:

(Ümmü Atıyye radiyallahü anhanın rivayeti şöyle:

(Biz kadınlar, Resulullah tarafından cenazeyi takip etmekten nehyolunduk. Cenazeye ittibâ', bizim üzerimize farz kılınmadı.) Bu hadisi, Buhari hayz bahsinde zikretmiştir.

Taberani'nin rivayetine göre, **Ümmü Atıyye** anlatır:

Resulullah Medine'ye hicret ettiğinde Medine kadınlarını bir evde topladı. Sonra Hazret-i Ömer'i bize gönderdi. Hazret-i Ömer, "Ben Resulullahın size gönderdiği bir elçisiyim. Kadınların cenazeye çıkmasını nehyetti" dedi.

İbni Münzir de, İbni Mesud'un, İbni Ömer'in, Hazret-i Âişe'nin, Ebu Ümame'nin, kadınların cenaze iştiraklerini kerih gördüklerini rivayet etmiştir.

İbrahim Nehai'nin, Hasan-ı Basri'nin, Mesruk'un, İbni Sirin'in, Evzâi'nin, Ahmed'in, İshâk'ın da kerâhetine hükmettiklerini bildirmiştir.

Süfyan-i Sevri de kadınların cenazeye iştirakini bid'at addetmiştir. İmam-ı a'zam Ebu Hanife de: "Kadınlara cenaze takibi uygun değildir" demiştir. İbni Abbas, Kasım, Salim, Zühri, Rebia, Ebü'z-Zinâd'dan cevazı rivayet edilmiştir. İmam-ı Malik bu hususta yaşlı kadınlara ruhsat vermiş, gençler için hoş görmemiştir. İmam-ı Şafii de mekruhtur, fakat haram değildir, demiş. İmam-ı Malik'ten kerâheti hakkında da bir rivayet vardır.

Ebu Ya'lâ'nın bildirdiği hadis-i şerifte, **Hazret-i Enes** demiştir ki:

Resulullah ile bir cenazeye gitmiştik. Resulullah (orada) gördüğü kadınlara sordu:

- Cenazeyi omuzlar mısınız?

- Hayır, omuzlamayız.

- Ya ölüyü defneder misiniz?

- Hayır.

- **Öyle ise hiçbir sevaba nail olmayarak evinize dönünüz**, buyurdu.

Netice olarak kadınların cenaze nakline iştirakleri caiz görülmemiştir. Şu kadar ki, cenazeyi nakledecek erkek bulunmazsa, böyle istisnai vaziyet bir zarurettir. Bu surette caiz görülmüştür.

Demek ki, kadına cenaze namazı farz değildir. Hiçbir erkek yoksa, o zaman kadın cenaze namazını bizzat kendisinin kıldırması caiz oluyor. Böyle bir mecburiyet yoksa, cenaze namazına katılması, kerih görülmüştür.

Sual: Ölüler için sadaka, mevlid gibi hayrat belli günlerde mi yapılır?

CEVAP

1., 3., 7., 40., 52. veya 53. günü helva ve benzeri şeyler dağıtmak doğru değildir. 7. ve 40. gününde yapılan hatim ve sadaka gibi hediyeleri öldüğü gün hemen göndermeli, birinci günü yaparak imdadına bir an önce yetişmelidir. 7. veya 53. gecelerine bırakmak, boğulmak üzere olan birine, "Biraz bekle, yardıma birkaç gün sonra geleceğim" demeye benzer. Bunun belli gün veya gecede yapılmasının aslı yoktur. Ölüler için sadaka, mevlid gibi hayratın belli günlerde yapılması Hristiyanlardan geçmiştir. (40. gün burnu düşer, 53. gecesi çürümeye başlar) gibi sözler doğru değildir.

Sual: Cenaze için verilen sâla caiz midir?

CEVAP

Bid'attir.

Sual: Cenaze namazı kılarken ayakkabılarımızı çıkarmak gerekir mi?

CEVAP

Altı necis olan ayakkabıyla veya necis yere basarak, cenaze namazı kılınmaz, bu ayakkabıyı çıkarıp, temiz olan üst tarafına basarak kılınırsa sahih olur. **(Seadet-i Ebediyye)** Böyle açıkça necaset görünmedikçe, ayakkabıyı çıkarmak gerekmez.

Sual: Cenaze namazında eller ne zaman bırakılır?

CEVAP

Sağa selam verirken sağ el, sola selam verirken sol el salınır. Selam vermeden iki eli birlikte indirmek de caizdir.

Sual: İntihar edenin cenaze namazı kılınır mı?

CEVAP

İntihar etmek çok büyük günah ise de, intihar eden kâfir olmadığı için de cenaze namazı kılınır. Hadis-i şerifte buyuruldu ki:

(Müslüman her ölünün cenaze namazını, intihar etmiş olsa da kılınız.)
[Deylemi]

Sual: Gaibe, yani uzak ülkede ölenin ardından burada cenaze namazı kılmak caiz midir?

CEVAP

Hanefi ve Maliki'de gaibe cenaze namazı kılmak caiz olmaz. Peygamber efendimiz, Necaşi için kılmışsa da, bu ona mahsus idi. Şafii ve Hanbeli'de, gaibe cenaze namazı kılmak caizdir. Hanbeli'de kılabilmek için aradan bir ay geçmiş olmamalıdır! **(Halebi, M. Erbea)**

Sual: Bir cenaze olunca, imam, "Bunu nasıl bilirsiniz?" diye soruyor. Böyle söylemek caiz midir? Cenaze için, "iyi biliriz" demenin ölüye ne faydası olur?

CEVAP

Cenaze için "Nasıl bilirsiniz?" diye sormak caizdir. "İyi biliriz" demek faydalıdır. Enes bin Malik hazretleri bildirir: Bir cenaze kötülenince Resul-i ekrem, **(O cezayı hak etti)** buyurdu. Başka bir cenazeyi de övdüler.

Buyurdu ki:

(Ona da iyilik vacip oldu. Bunu övdünüz Cenneti, ötekini kötülerdiniz Cehennemi hak etti. Sizler yeryüzünde Allah'ın şahitlerisiniz.) [Buhari]

Sizlerden maksat, salihlerdir. Fâsıklar, dinsizler Allah'ın şahitleri değildir. Onların sözleri ile bir kimse Cenneti veya Cehennemi hak etmez. Salihler, müslümanlara hüsn-i zan eder. Salih, zan ile hiçbir müslümana kötü

demez. Böyle salihlerin, günahkâr müslümanlar hakkındaki şahitliğini Hak teâlâ kabul eder. Ölülerimizi, hayırla anmalıyız. Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(Ölülerinizi iyilikle anın. Eğer Cennetlikse, kötü söylemekle günahkâr olursunuz. Cehennemlik ise, zaten içinde bulunduğu hâl kâfi gelir.)
[Nesai]

(Müslüman cemaat, ölünün iyiliğine şahitlik ederse, Hak teâlâ, meleklere buyurur ki: Şahit olun, bu şahitliği kabul ettim. Ölünün de kötülüklerinden vazgeçtim.) [İ.Ahmed]

Sual: Cenazeyi taşıırken önce hangi taraftan tutmalıdır?

CEVAP

Cenaze taşımakta önce ön tarafta, ölünün sağ tarafı, sağ omuza alınıp, on adım taşınır. Sonra, arka sağ bacak tarafı sağ omuzda, on adım taşınır. Sonra cenazenin arkadan bakılışa göre tabutun sağ tarafına geçip, sol omuzda, on adım önde, on adım arkada taşınır. Hepsi 40 adım eder. Hadis-i şerifte buyuruldu ki:

(Cenazeyi 40 adım taşıyanın 40 büyük günahı affolur.) [İ.Asakir]

Cenazeyi taşıdıktan sonra, cenazenin arkasından, Şafii'de önünden yürünür.

Sual: Birkaç cenazenin namazını birlikte kılmak caiz midir?

CEVAP

Birkaç cenaze birlikte ise, her birinin namazını ayrı kılmak efdaldır. Hepsi için bir namaz kılmak da caizdir. Bunun için, birinin başı ötekinin ayağına gelmek üzere sıralanır. İmam, derecesi yüksek olanın önünde durarak kılar. Cenazelerin bir kısmı imamın sağında, bir kısmı da imamın solunda bulunur. Yahut, hepsini imamın önünde olarak yan yana koyup, imam hepsinin göğsü hizasında durur. Önce erkekler, sonra kadın cenazesi konur.

Bunlar için niyet ederken, erkek veya kadın olduklarını söylemek şart değildir. Söylenmesinde de mahzur yoktur.

Sual: Dinimizde cenaze marşı diye bir şey var mıdır?

CEVAP

Dinimizde cenaze marşı diye bir şey yoktur. Batıdan gelme, bâtil bir iştir. Zaten cenaze marşı düzenleyenler, dinin emri olduğu için değil, Batıya uymak için yapıyorlar.

Sual: On yıl önceki ölünün cenaze namazını kılmak bid'at mi?

CEVAP

Evet.

Sual: Camiye namaz için gidince, Müslümanların cenaze namazı kıldığını görüyoruz. Bu cenaze kim diye sormadan, namazını kılmakta mahzur var mıdır?

CEVAP

Mahzuru olmaz. Oradaki Müslümanlara hüsnüzan edilmiş olur.

Sual: Cenaze işlerini ücretle yapmak caiz midir?

CEVAP

Ölüyü yıkamak, kefenlemek, cenaze namazı kılmak ve gömmek farz-ı kifayedir. Bu farzları, ücretsiz olarak Allah rızası için yapmak lazımdır. Cenazeyi parasız yıkamak çok sevabdır. Ücret istemek de caizdir. Ancak, parasız yıkayan yoksa para istemek caiz olmaz. Cenaze taşımak, kabir kazmak ücreti de böyledir.

Sual: Mezar taşı dikmek caiz midir?

CEVAP

Evet.

Sual: "Biri baş, diğeri ayak ucuna olmak üzere, iki tane mezar taşı dikmek şart" deniyor. Bir tane mezar taşı dikilse mahzuru olur mu?

CEVAP

Mezar taşı dikmek şart değil, sadece caizdir. Yani dikilse de, dikilmese de olur. Mezar taşı, bir tane de olur, iki tane de olur. Hatta kabri korumak için etrafını taşla, betonla, demir parmaklıkla çevirmek caizdir.

Sual: Süslü aile mezarı yapmak caiz midir?

CEVAP

Âlimlerin kabirlerini korumak için türbe, bina yapmak caizdir. **(Halebi)**

Sual: Kabir üzerine taş, çimento, demir parmaklık yaparak korumak caiz midir?

CEVAP

Evet caizdir.

Sual: Kabir üzerine su dökmek iyi olur deniyor. Dökülmezse ne olur?

CEVAP

Kabir üzerine su dökmek sünnettir. Dökülmezse, sünnete uyulmamış olur, sevabı noksan olur. Başka mahzuru olmaz.

Sual: Mezarlıktaki otları koparmak uygun mudur?

CEVAP

Mezarlıktaki yeşil otları, dalları koparmak mekruhtur. Kuru otları koparmak caizdir. Kabir üzerine herhangi bir çiçek dikmek ölüye faydalıdır, iyidir.

Sual: Avrupa'da ölen bir yakınımızı, kâfirlerin mezarlığına koymakta mahzur var mıdır?

CEVAP

Müslüman kabri Cennet bahçesi, kâfirin mezarı Cehennem çukuru olur. Kâfir mezarlığına zulmet yağar. Müslüman o kabirde azap görmez ise de, kâfirlere inen zulmetten rahatsız olur. Onun için Müslüman kabristanına koyma imkanı varsa onu tercih etmelidir. Bir hadis-i şerif meali şöyledir:

(Ölülerinizi salih bir kavmin arasına defnedin. Çünkü diriler kötü

komşudan rahatsız olduğu gibi, ölüler de kötü komşudan rahatsız olur.) [Ebu Nuaym]

Tabutla gömmek

Sual: Cenazeyi tabutla gömmek daha iyi midir?

CEVAP

Toprak çürük, nemliyse erkeği kabrin içine tabutla koymak caiz olur. Toprak kuru ve sağlamısa erkeği tabutla gömmek mekruh olur. Ölünün altına keçe, hasır gibi şeyler sermek de mekruhtur. Tabutla gömünce tabut içine biraz toprak konur. Kadınları, her zaman tabutla gömmek daha iyi olur. **(Seadet-i Ebediyye)**

Sual: Ölüyü, altın, gümüş veya madeni diş ile gömmek caiz mi?

CEVAP

Kıymetli mal ve ziynetle gömmek caiz değildir.

Sual: Beş aylık çocuğun kabri büyük insan kabri gibi mi olmalıdır?

CEVAP

Büyük insan gibidir. Mümindir, derin olması iyi olur.

Sual: Kabir kazınca su çıktı. Susuz yer yok. Buraya defin caiz mi?

CEVAP

Zaruret olunca caizdir.

Sual: Yer darlığı sebebiyle üst üste katlı mezar yapmak caiz mi?

CEVAP

Zaruret olursa caiz olur. Zaruretsiz caiz olmaz.

Sual: Vefat etti yerine, irtihal buyurdu demek caiz mi?

CEVAP

Evet. İrtihal = dünyadan ahirete göçmek demektir.

Sual: Ölü sahibi, taziye için evde üç gün durması gerekir mi?

CEVAP

Durması caizdir. Ama durmaması iyidir. İbni Âbidin hazretleri, (Ölü sahibinin taziye için evinde oturması mekruh, kabristandan çıkarken taziye mekruh değildir) buyuruyor.

Sual: Ölüyü taziye gelenlere bir şeyler ikram etmek caiz mi?

CEVAP

Eve gelene bir şey ikram etmek âdettir, caizdir.

Sual: Taziye için uzaktan gelen misafire yemek yedirmek caiz mi?

CEVAP

Evet.

Sual: Ölü evine yemek getiriliyor. Ekşimemesi için taziye gelenlere vermek caiz mi?

CEVAP

Fakire vermek sevap. Ölünün ruhuna bağışlanır.

Sual: Belediye, ölüleri beton mezara gömdürüyor. Ne yapalım?

CEVAP

Zaruret olunca caiz olur.

Sual: Babamı Bulgaristan'da gayrimüslim mezarlığına gömmüşler. Rüyamda babamı gördüm. Kendisinin kurtarılmasını istedi. Babamın mezarını müslüman mezarlığına nakletmem caiz midir?

CEVAP

Zulmetten kurtulması için nakletmek çok iyi olur.

Sual: Akşam vakti mezarlıktan geçerken kabir ehli üzerine Fatiha okunur mu?

CEVAP

Evet her zaman okunur, mahzuru yoktur.

Sual: Aniden ölmek kötü müdür? Kelime-i şehadet getiremeden ölen, kâfir olarak mı ölmüş olur?

CEVAP

Müminler için ani ölüm, nimet, facirler, kâfirler için ise azaptır. Hadis-i şerifte buyuruldu ki:

(Ölüm, mümin için hediyedir.) [Taberani]

Facirler, aniden ölmeyip de hastalık çekerek ölürlerse, günahlarına tevbe etmek imkanı vardır. Kâfirlerin de imana gelme ihtimali mevcuttur. Onun için kâfirlere ve facirlere ani ölüm iyi değildir. Fakat salihler, her zaman tevbe ettikleri için ansızın ölüm onlar için bir nimet olur.

Kalb krizi, trafik kazası, bir bombanın patlaması gibi sebeplerle kelime-i şehadet getiremeden ölen, uyurken ölen müslüman, imansız ölmüş olmaz. Aniden ölüp de son sözünün kelime-i şehadet olmaması ona zarar vermez.

Sual: Ölü için ağlamak uygun mudur?

CEVAP

Ölü için sessiz ağlamak caizdir. (Şerh-us-sudûr) ve (Berekât)da, (Müminin ölümüne gökler ağlar) yazılıdır. Ölü için yüksek sesle ağlamak, matem tutmak, siyah elbise giymek, siyah perdeler ve rozetler, işaretler asmak, matem işaretleri, resmini taşımak caiz değildir.

(Hazânet-ür-rivâyât) kitabında, (Cenazeye ve cenaze çıkan yere siyah örtmek ve siyah giyinmek caiz değildir) diyor. Bütün hadis kitapları, Peygamber efendimizin ölü için yüksek sesle ağlamanın ölüye sıkıntı vereceğini buyurduğunu bildirmektedir.

Bu hadis-i şeriflerden bazıları şöyledir:

(Şu dört şey cahiliyet mirasıdır: Soyu ile övünmek, bir kimsenin soyuna sövmek, yağmuru yıldızlardan aramak, ölüleri methederek ağlamak.) [Buhari]

(Ölü, yakınlarının kendisine bağıarak ağlamasından azap [sıkıntı]duyar.) [Buhari]

(Ölülerinize feryat ederek ağlamayın, çünkü ölü, bundan azap duyar.) [Şirazi]

(Yüksek sesle ağlayarak "Kolum kanadım kırıldı, yardımcım gitti" gibi sözler söylemek ölüyü sıkıntıya sokar.) [İbni Mace]

(Üzülünce, yüzünü yolan, elbisesini yırtan ve bağırap çağırın bizden değildir.) [Buhari]

Sual: Bir kimsenin öldüğünü duyunca ne denir?

CEVAP

Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(Bir müslümanın ölümünü duyunca, "[İnna lillah ve inna ileyhi raciun](#)" dedikten sonra, "Ya Rabbi onu salihlere kat, rahmetine eriştir, çoluk çocuğuna iyilikler ihsan et, bizi de onu da mağfiret et" diye dua edin!) [İbni Asakir]

[[İnna lillah ve inna ileyhi raciun](#), Bekara suresinin 156. âyet-i kerimesidir. "Elbette biz, Allahü teâlânın kuluyuz, ölümden sonra dirilerek yine Ona döneceğiz" mealindedir.]

(Hiç bir ümmete verilmeyen bir şey benim ümmetime verildi. O da bir bela ve musibet karşısında istircadır.) [Taberani] [İstirca, bela zamanında veya acı bir haber duyunca "[İnna lillah ve inna ileyhi raciun](#)" demektir.]

(Birinize bir musibet veya bir bela geldi mi, istirca ettikten sonra "Ya Rabbi, senin yanında bu musibetin ecrini [sevabını] bekliyorum, bunun ecrini bana ver ve bunu daha hayırlı bir şeyle değiştir" diye dua etmelidir.) [Tirmizi]

(Bir musibet karşısında isticra edilirse, musibetin sonucu güzel olur.)
[Taberani]

(Çocuğu ölen, Allah'a hamd edip, isticra ederse, Hak teâlâ meleklerle "Şu kuluma Cennette bir ev yapın, adını da hamd evi koyun" buyurur.)
[Tirmizi]

Sual: Ateist akrabamızın cenaze merasimine gitmekte mahzur var mıdır?

CEVAP

Müslüman olmayanın cenazesine zaruretsiz gitmek caiz olmaz.

Resulullahın cenaze namazı

Sual: Resulullahın cenaze namazını kim kıldırdı?

CEVAP

Peygamber efendimizin cenaze namazını, vasiyetine uyularak herkes teker teker kıldı.

Cenazeyi duyurmak

Sual: Cenaze olduğunu bildirmek için gazeteye ilan vermek ve belediyeden anons ettirmek caiz midir?

CEVAP

Caizdir. Fakat, cenaze olduğunu bildirmek için, minarelerde salât okunması bid'attir.

Sual: Eşlerden biri ölünce diğeri bunun cenazesini yıkayabilir mi?

CEVAP

Kadın, ölen kocasını yıkar. Çünkü kocanın ölümünden sonra, nikah, ölüm iddeti bitinceye kadar [dört ay, on gün] devam eder. Hanefi mezhebinde kadın ölünce, kocası bunu yıkayamaz. Çünkü ölünce nikah bozulur. Fakat diğere üç mezhepte yıkaması caizdir. **(Redd-ül-muhtar)**

Yanarak yok olan

Sual: Vücudunun bir kısmı yanarak yok olup ölenin cenazesi yıkanır mı, namazı kılınır mı?

CEVAP

İnsanın yalnız başı veya bedeninin yarısı ele geçerse, yıkanmaz ve namazı kılınmaz. Öylece gömülür. Başı olmasa bile bedeninin yarısından fazlası veya bedeninin yarısı ile başı bulunursa, yıkanır ve namazı kılınır. **(Dürr-ül-muhtar)**

Sual: Denizde veya gölde boğularak ölen kimsenin cenazesini yıkamak gerekir mi?

CEVAP

Evet, üç kere yıkanır veya yıkamak niyetiyle suda üç kere hareket ettirilir.

Sual: Ölünün kefen parasını, başka biri kendi parasından verse uygun olur mu?

CEVAP

Kefenin, ölünün kendi helal malından olması ve önceden yıkanmış olarak hazır bulundurulması iyidir. Kefen, ölünün malından alınır. Borcundan, vasiyetinden ve mirasından önce, kefen parası ayrılır. Kadın zengin olsa da, kefenini kocası verir.

Sual: Cenaze, nasıl yıkanır?

CEVAP

Teneşir etrafında, önce buhur otu yakılıp üç veya beş defa dolaştırılır.

Cenaze, örtülü olarak, tütsülenmiş teneşir üzerine, sırt üstü veya kolay olan şekilde yatırılır. Göbekte diz arası örtülü olarak yıkanır; çünkü kadının kadınlar için avret yeri, erkeğin erkekler için olan avret yeri gibidir. Teneşire, kibleye karşı yatırmak sünnettir.

Teneşir, göbeğe kadar yüksek ve az eğik olmalıdır. Su, pek sıcak olmamalı, tuzlu olmalıdır. Serin ve tuzlu su, çürümeyi geciktirir. Ölü, çocuk da olsa, önce abdest aldırılır; fakat ağzına, burnuna su verilmeyip, bezle temizlenir. Önce yüzü yıkanır. Sonra, kolları yıkanıp, başı, kulakları ve ensesi mesh edilir ve ayakları yıkanır. Kâfurlu suyla, bu yoksa yalnız su dökerek, başı ve sakalı, sabunla yıkanır. Sonra sol yanına çevrilip, sağ yanına su dökülür.

Su, teneşir tahtasına değen yerlerine kadar akıtılmalı, sonra, sağ yanına yatırılıp, sol tarafına, omuzdan ayağa kadar su dökülür. Sonra oturtulup, karnı hafifçe bastırılır. Bir şey çıkarsa yıkanır, yani su döküp giderilir. Sonra sol yanına yatırıp, sağ yanı tekrar yıkanır, yani omuzdan ayağa kadar su dökülür. Böylece sünnete uygun, yani üç kere yıkanmış olur. İki yanı yıkanırken de, üç defa su dökülür.

Hasta, cünüp olarak vefat etmiş olsa da, bir defa yıkanır. Yıkandıktan sonra, abdesti bozan şeyler çıkarsa, tekrar yıkanmaz ve abdest aldırılmaz. Yalnız çıkan şeyler, su dökerek giderilir. Ölüyü yıkarken, niyet etmek sünnettir. Niyetsiz temiz olursa da, farz sakıt olmaz.

Yıkama yerine, yıkayıcılardan başkası girmez. Velisi girebilir.

Zaruret yoksa kokmaması için morga koymak yerine çabuk gömmeli, yolcu gelecek diye bekletmemelidir. Canlıya eziyet veren şey, ölüye de verir. Bunun için, çok soğuk ve çok sıcak suyla yıkanmaz. Zemzemle yıkamak caiz değildir. Saçları dökülürse, kefeni içine konur; çünkü insanın her parçası muhteremdir, gömülür. Yıkandıktan sonra, teneşir üzerinde bezle kurulanır. Ölünün saçlarını taramak, saç, sakal, bıyık ve tırnaklarını kesmek, Hanefi'de caiz değildir. Su kaçmaması için, ağzına, burnuna ve kulaklarına pamuk koymak caizdir. **(Halebî)**

Su bulunmadığı zaman, teyemmüm yaptırılıp, namazı kılınır. Sonra su bulunursa, yıkanır; fakat namazı tekrar kılınmaz. Ölü yıkayacak kimsenin, önce gusletmesi müstehabdır. Cünübün ve özürlü kadının yıkaması mekruhtur. Cenaze yıkanmış su, müstamel su olur. Necis olur. Bunun için, yıkayanların üstüne sıçramaması, peştamal sarınmaları gerekir. [Başka bir kavle göre ise, cenazenin üstünde necaset yoksa necis olmaz.]

Sual: Evliya bir zatın elbisesinden bir parça, kefen içine konulması iyi olur mu?

CEVAP

Evet, çok iyi olur. Muhammed Masum hazretleri buyuruyor ki:

Salihlerin, Velilerin elbisesinden kefen yapmak veya kefen içine, yüzüne, göğsüne koymak faydalıdır. **(1/3)**

Âyet-i kerîmeleri, duaları, muhterem isimleri kefene yazmak veya kabre koymak caiz değildir.

Sual: İhtiyaç halinde, kadının cenazesini, erkek yıkayabilir mi?

CEVAP

Hayır, yıkayamaz. Yıkayacak kadın bulunamazsa, cenaze baştan ayağa örtülü olarak, akrabası, eline bez sararak, elini örtü altına sokup, teyemmüm yaptırır; çünkü ölünün avreti, dirinin avreti gibidir. Bakması haram olan yere, dokunmak da, haramdır. Bir çocuğa da, öğretilip, yıkatılabilir.

Sual: Cenazeyi, gece gömmek caiz midir?

CEVAP

Gündüz defnetmek müstehabsa da, gerektiğinde gece de gömmek caizdir. (Seadet-i Ebediyye)

Ölüyü yıkamak

Sual: Kadın, ölen kocasının cenazesini yıkayamaz mı?

CEVAP

Kadın yıkayabilir. Kocasını öldürdüğü kadını dört ay on gün iddet bekler. Bu zaman zarfında, onun karısı sayılır. Onun için, kadın kocasını yıkayabilir.

Kadını erkek, erkeği kadın yıkayamaz. Kadın cenazeyi yıkayacak kadın yoksa, erkek, eline bez sarıp, kollarına bakmadan, örtü altından teyemmüm yapar. Teyemmüm yapan erkek, mahrem akrabasıysa, mesela oğlu annesine veya teyzesine teyemmüm ettiriyorsa, eline bez sarmak gerekmez, çünkü mahrem olan akrabanın kollarına ve yüzüne bakmak ve dokunmak caizdir. Teyemmüm de zaten yüze ve kollara yapılır.

Ölüm hâli

Sual: Ölmek üzere olan hasta, nasıl yatırılır?

CEVAP

Ölmek üzere olan bir hasta, sağ yanı üzere yatırılıp, yüzü kibleye çevrilir. Böyle yatırmak sünnettir. Baş altına bir şey koyarak, ayakları kibleye doğru, sırtüstü yatırmak da caizdir. Böylece yüzü kibleye karşı olur. Bunlar güç olursa, kolayına gelecek şekilde yatırmak da caiz olur. Cenaze, sırt üstü veya kolay olan şekilde yatırılır. Kibleye karşı yatırmak sünnettir.

Kabrin derinliği

Sual: Kadınların kabrini, erkeklerin kabrinden, daha derin kazmak gerekir mi?

CEVAP

Hayır. Genelde, kadın için olsun, erkek için olsun, kabri derin kazmak iyidir. Derinliğinin, insanın göğsüne kadar, hatta insan boyu kadar olması iyidir. **(Cami-ul-fetava)**

Kadın cenazenin defni

Sual: Mahremi olmayan bir kadın ölünce, cenazesini kocası kabre koyabilir mi? Yoksa kadınlar mı koymalı?

CEVAP

Kadınlar koyamaz. Diğer üç mezhepten birini taklit ederek, kocası, ölen karısını kabre koyabilir. Çünkü kadını, kocasının yıkaması da, diğer üç mezhepte caizdir. Hazret-i Ali, hanımı Hazret-i Fatıma'yı, kendisi kabre koymuştu.

Başınız sağ olsun

Sual: Taziye için ölü sahiplerine, **(Başınız sağ olsun)** demenin, kaza ve kadere aykırı olduğu söyleniyor. Neresi aykırıdır?

CEVAP

Şimdi, eski âlimlerin bildirdiği her şeyi kötülemek moda hâline geldi. Bu da kıyamet alametlerindedir. **(Başınız sağ olsun)** demek, **(Ölüyle ölünmez, Allahü teâlâ size ve yakınlarınıza sabır versin)** demektir. Sabır tavsiye etmek sünnettir.

Cenaze namazından sonra

Sual: Cenaze namazından sonra nutuk söyler gibi konuşmak veya ölünün yaptığı iyi işleri anlatmak caiz midir?

CEVAP

Caiz değildir, bid'attir. Ölüyü kendinde bulunmayan şeylerle övmek caiz değildir. Kendinde bulunan sıfatlar ile övmek de faydasızdır. İmam-ı Rabbânî hazretleri vefat edince, bid'at işlenmesin diye, cenaze namazından sonra hemen kabre koymuşlar ve kabre koyduktan sonra dua okunmuştur.

Hastaya telkin

Sual: Ölüm hâli yaklaşan hastaya, kelime-i tevhid nasıl telkin edilir?

CEVAP

Hastanın durumuna göre **La ilahe illallah** denebilir, ancak **Muhammedün Resulullah** da demek iyi olur.

Mezar yeri almak

Sual: Ölmeden önce, mezar yeri satın almak caiz mi?

CEVAP

Evet, caizdir. Ama o parayı dine hizmette kullanmak daha iyidir. Çünkü hiç kimseyi açıkta bırakmazlar, bir yer bulup defnedeler.

Cenaze yıkarken

Sual: Cenazeyi yıkarken, görülen iyi kötü hâlleri başkalarına söylemek uygun mudur?

CEVAP

Ölünün yüzünün nurlanması, güzel bir koku hâsıl olması ve benzerleri gibi, gördüğü güzel şeyleri, başkalarına söylemek müstehabdır, yani iyi olur. Fakat yüzünün kararması, kötü koku hâsıl olması, şeklinin ve organlarının bozulması gibi kötü hâlleri söylemek caiz olmaz. (**Cevheret-ün-neyyire, Fetava-i Hindiyye**)

Yeşil ağacın faydası

Sual: Kabrin üstüne çiçek dikmenin faydası olur mu?

CEVAP

Elbette, olur. Resulullah efendimiz “sallallahü aleyhi ve sellem”, iki kabrin yanına geldi. Her iki kabirdeki ölünün, azapta olduğunu anladı. Bir hurma dalını ikiye ayırıp, yarısını bir kabrin, diğer yarısını da öteki kabrin üzerine dikti. **(Bunlar yeşil kaldıkça, azapları hafifler)**buyurdu. **(Buhârî, Müslim)**

Allahü teâlâ, yeşil otların bereketiyle kabirdeki azabı hafifletmektedir. İslam mezarlıklarına servi ağaçları dikilmesi bundan ileri gelmektedir. **(Kıyamet ve Âhiret)**

Abdest bozmak

Sual: Mezarlıkta abdest bozmak caiz midir?

CEVAP

Tahrimen mekruhtur. Mezarlıkta abdest bozmanın mekruh olması ölümlere eziyet verdiği içindir. Dirilere eziyet veren şey, ölümlere de eziyet verir. **(Redd-ül Muhtar)**

Kabrin üstüne oturmak

Sual: Eski veya yeni bir kabrin üstüne oturmak veya ihtiyaç hâlinde idrar yapmak günah mıdır?

CEVAP

Kabrin üzerine oturmak, bevletmek mekruhtur. **(Hindiyye)**

Ölü kabre konurken

Sual: Ölü, kabre konurken hangi duayı okumalıdır?

CEVAP

Ölü kabre konurken, (Bismillahi ve billahi ve alâ milleti Resûlillâh) duası okunursa, Allahü teâlâ o kabirdekinin kırk yıllık azabını kaldırır. **(Şir'a)**

Kimliđi bilinmeyen ölü

Sual: Müslüman veya kâfir olduğu bilinmeyen bir ölü bulunsa, namazını kılmak gerekir mi?

CEVAP

İslam alameti varsa, yıkanır ve namazı kılınır. İslam alameti, sünnet olmak, sakal boyamak ve kasık tıraş etmektir. Bugün, bunların üçü de İslam alameti olmaktan çıkmıştır. İslam alameti yoksa, İslam memleketinde ise, Müslüman kabul edilerek namazı kılınır. **(Seadet-i Ebediyye)**

Sual: Ölüm alametleri görülen hastanın yanında kimler bulunmalı, ne yapmalı ve nelere dikkat etmelidir?

Cevap: Ölüm alametleri görülen hasta yanında, çocuk, cünüp, hayızlı kadın bulundurulmamalıdır. Odada ve hatta evde açıkta resim bulunmamasına çok dikkat etmelidir. Yanında âlim, salih kimseler bulunup, zorlamadan Kelime-i tevhid söylemesi temin edilmeli, söylemesi için sıkıştırmamalıdır. Yanındakiler söyleyip ona duyurmalı, usandırmamalıdır. Bir kere söylese bir daha söyletmemeli, başka şey söylese Kelime-i tevhidi bir daha söylemesi hatırlatılmalı, yani son sözü Kelime-i tevhid olmalıdır. Zorlamadan bir kere “Lâ ilâhe illallah” demek yanındakilere sünnettir. Kelime-i tevhidi hatırlatanların, hastanın düşmanı, vârisi olmaması uygundur. Kimse yoksa vâris hatırlatır.

Ölüm hastası İhlas suresini çok okumalıdır. Yatağı karşısında Kelime-i tevhid yazılı levha asılı olmalıdır. Hasta yanında, evliyanın, âlimlerin ve salihlerin menkıbeleri ve sözleri konuşulmalı, bunlara sevgisi arttırılmalıdır. Evliyanın, salihlerin söylenmesi, rahmetin inmesine sebep olur.

Cenaze çıkan eve yemek götürmek

Sual: Cenaze çıkan eve yemek mi götürmeli yoksa cenaze evinde yemek, helva pişirip dağıtmalı mıdır?

Cevap: Cenaze çıkan eve komşuların ve yakında oturan akrabanın, bir gün ve gecelik yemek göndermeleri müstehabdır. Ca'fer-i Tayyâr hazretleri şehit olunca, Resulullah efendimiz bunun evine yemek gönderilmesini emir buyurdu. Ölü evinden yemek, helva dağıtılması mekruh ve çirkin bir bidattir. Birinci, üçüncü, yedinci, kırkinci ve elliüçüncü gibi günlerde helva, çörek

gibi şeyler yapmak ve kabir başında yemek dağıtmak, hafızları, mevlitçileri toplayıp, okutup yemek vermek mekruhtur. Bunların çoğu, gösteriş, şöhret için yapılmaktadır. Bu bidatler yapılırken, araya haramlar da karışmaktadır. Bunların yapılmasını vasiyet etmek de batıldır. Kırkıncı günü beklememeli, dua, hatim, sadaka ve mevlit okutmak gibi ibadetler, hemen yapılıp, sevapları meyyitin ruhuna hediye edilmelidir. Camilerde, ölüler için, İslâmiyete uymayan toplantılar yapmak günahdır. İbadet şeklinde günah işlemek, başka yerde işlemekten daha günahdır.

Sual: Cenaze defnedildikten sonra, kabrin üzeri düz değil, balık sırtı gibi yapılıyor ve bir de su dökülüyor. Böyle yapmak dinimizin emri midir?

Cevap: Definden sonra kabir üzerine su dökmek sünnettir. Kabrin üzerine terbî yapmak, yani düz yapmak Hanefi mezhebinde sünnet değildir. Müsennem, yani balık sırtı gibi yuvarlak yapmak sünnettir. Kabir içini kireç ve çimento ile sıvamak caiz değildir. Âlimlerin, büyüklerin kabirlerini korumak için, türbe yapmanın, Hanefi mezhebinde caiz olduğu, Halebî-yi kebîr'de bildirilmiştir. Mîzân'da ve Ukûd-üd-dürriyye'de de yazılıdır. Fakat, süs için yapmak haramdır. Kabir üzerine taş, çimento, demir parmaklık yaparak korumak caizdir.

Sual: Cenazeyi taşırken hızlı mı yoksa yavaş mı götürmelidir?

Cevap: Cenazeyi, meyyiti sarsmayacak kadar, hızlı götürmelidir.

Sual: Elbisesinde veya ayakkabısında necaset bulunan kimse, cenaze namazı kılabilir mi?

Cevap: Cenazenin ve imamın bulunduğu yerin temiz olması lazımdır. Cemaatinki şart değildir. Çünkü, yalnız imamın kılması ile, farz yapılmış olur. Elbise, ayakkabı ve basılan yer necis ise namaz sahih olmaz. Tahtâvînin İmdâd haşiyesinde deniyor ki:

“Meyyit temiz tabut içinde ise ve üst yüzü temiz olan ayakkabı çıkarılıp, üzerine basılırsa, yerin necis olması zarar vermez.”